

Warszawa, 11-07-2023 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.5001.6.2023.AMB

**Pan
Bartłomiej Chmielowiec
Rzecznik Praw Pacjenta
Biuro Rzecznika Praw Pacjenta
ePUAP**

Szanowny Panie Rzeczniku,

podczas jednego ze spotkań z przedstawicielkami Zespołu Praw Kobiet Inicjatywy „Nasz Rzecznik” zostałem poinformowany o trudnościach w dostępie do legalnych zabiegów terminacji ciąży, z jakimi mierzą się kobiety, dla których ciąża stanowi zagrożenie dla zdrowia psychicznego.

Uczestniczki spotkania wskazały, że w praktyce zdarza się, że przesłanka, o której stanowi art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. z 2022 r. poz. 1575), jest interpretowana jako niedająca podstawy do dokonania terminacji ciąży, w sytuacji, gdy stan zagrożenia dla zdrowia kobiety dotyczy jej zdrowia psychicznego. Powyższa obserwacja jest zbieżna z doświadczeniami Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny FEDERA, która wskazała, że do Fundacji regularnie wpływają zgłoszenia pacjentek, którym odmówiono aborcji z uwagi na zagrożenie dla zdrowia psychicznego kobiety, a nawet jej życia.

Chcę też zwrócić uwagę, że wspomniany problem był przeze mnie zasygnalizowany w wystąpieniu skierowanym do Dyrektora Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku w związku z odmową wykonania zabiegu terminacji ciąży u pacjentki, która posiadała dwie opinie wydane przez lekarzy psychiatrów potwierdzające, że donoszenie ciąży w sytuacji, gdy płód obarczony jest wadą letalną (płód beczaszkowy) stanowi zagrożenie dla jej zdrowia¹. Z uzyskanej przeze mnie odpowiedzi wynika, że Szpital dostrzegł trudności w interpretacji obowiązujących przepisów o dopuszczalności przerywania ciąży i widział potrzebę zwrócenia się do konsultanta wojewódzkiego ds. ginekologii i położnictw w celu określenia, jakie przesłanki medyczne mogą uzasadniać terminację ciąży po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. w sprawie o sygn. akt K 1/20.

Powyższe okoliczności wskazują, że istnieje potrzeba upowszechnienia wiedzy wśród personelu medycznego o przesłankach pozwalających na skorzystanie przez kobietę z zabiegu legalnej aborcji. Ma to bowiem kluczowe znaczenie dla poszanowania praw pacjentek i zapewnienia im efektywnego dostępu do zabiegów terminacji ciąży.

Chcę w tym miejscu podkreślić, że choć po wejściu w życie wyroku Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. akt K 1/20 nie jest dopuszczalne w Polsce dokonanie terminacji ciąży z powołaniem się na przesłankę embriopatologiczną², to wciąż zgodne z prawem jest wykonywanie aborcji w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia pacjentki, co wynika z art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży. Przepis ten stanowi o sytuacji, w której „ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej”. Trudno zatem zaakceptować pogląd, zgodnie z którym zagrożenie dla zdrowia psychicznego matki w żadnym przypadku nie może zostać uznane za stanowiące zagrożenie dla zdrowia kobiety uzasadniające legalne przerwanie ciąży.

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1058), zwracam się z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w niniejszej sprawie przez Pana Rzecznika, a

¹ <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-aborcja-odmowa-szpital-bialystok>, dostęp: 10.07.2023 r.

² Zaznaczenia jednocześnie wymaga, że w mojej ocenie istnieje konieczność podjęcia prac legislacyjnych w związku z opublikowaniem w Dzienniku Ustaw wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r. w sprawie o sygn. akt K 1/20, w którym TK za niezgodny z Konstytucją RP uznał przepis pozwalający na dokonanie legalnego zabiegu aborcji, w przypadku, gdy badania prenatalne lub inne przesłanki medyczne wskazują na duże prawdopodobieństwo ciężkiego i nieodwracalnego upośledzenia płodu albo nieuleczalnej choroby zagrażającej jego życiu, zob. wystąpienie RPO do Marszałek Sejmu RP: <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/rpo-tk-aborcja-wyrok-wykonanie-sejm>.

także wskazanie, czy do Biura RPP wpływają skargi pacjentek dotyczące przedmiotowej kwestii.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/